

Pels carrers de Tombstone

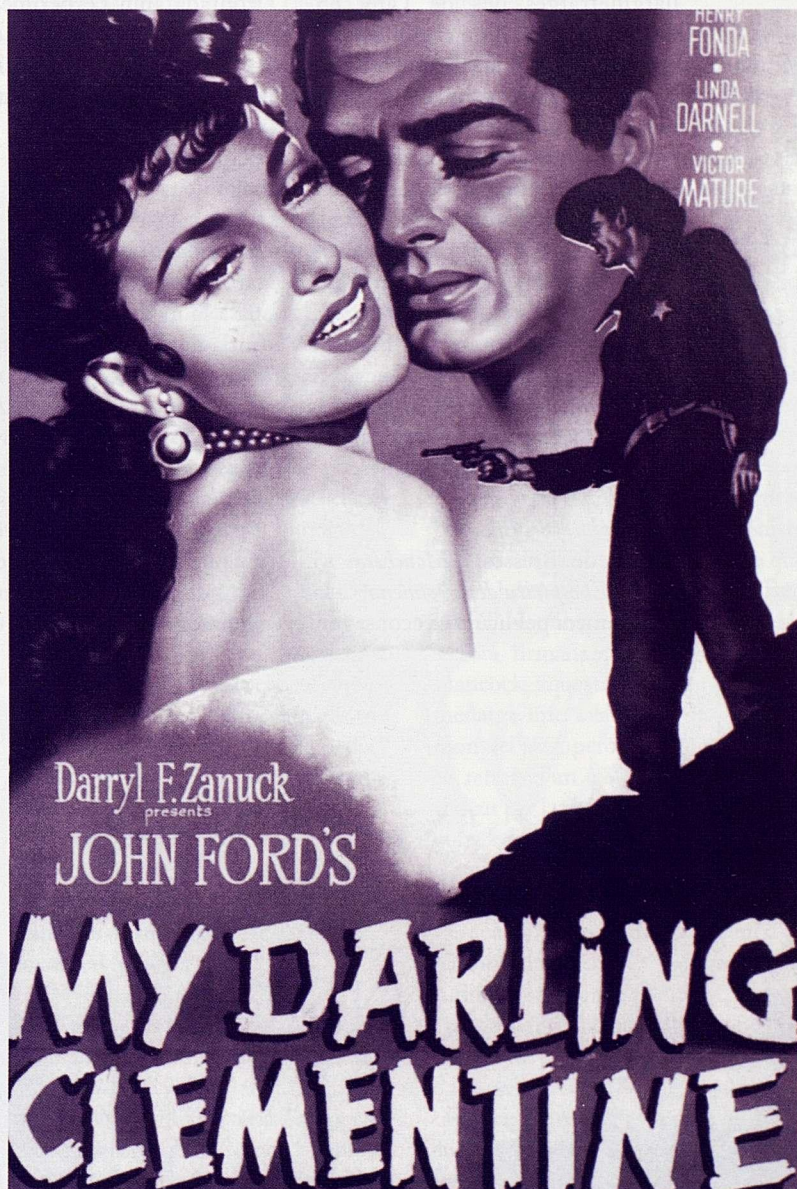
Eduardo Jordà

Fa anys, uns amics vàrem inventar una fórmula irònica per elogiar els actors dolents. Dèiem, per exemple: “Antonio Banderas és el millor actor del món... després de Victor Mature.” És probable que el mateix Victor Mature se n’hagués rigut, d’aquesta broma. Ell mateix es burlava de les seves escasses dots d’actor, i acostumava a dir que era millor golfista que no actor, o que no era actor en absolut. Els darrers anys es va parodiar a si mateix, sobretot quan va interpretar un actor en decadència a *Tras la pista del Zorro* (Vittorio de Sica, 1966). Al seu Kentucky natal, el jove Vittore Maturi va vendre llepolies i va muntar un restaurant abans que se li ficàs en el cap ser actor. Aquest somni, o més aviat deliri, el va fer emigrar a Califòrnia, on va arribar amb tan pocs doblers que va haver de viure en un descampat. Els seus generosos biògrafs diuen que, en aquells anys, subsistia amb llaunes de conserva i rajoles de xocolata. Potser fos aquesta dieta tan dràstica la que, una vegada convertit en actor, li va donar una expressivitat comparable a la d’un arbre petrificat. Quan Mature va interpretar Samsó (*Sansón y Dalila*, Cecil B. De Mille, 1949), va aconseguir el miracle de fer de l’heroi bíblic un fals forçarrut de fira rural, d’aquells que es dediquen a enganar passerells amb unes peses buides. I quan va interpretar al gran Cavall Boig (*Chief Crazy Horse*, George Sherman, 1955), va aconseguir crear l’indi més inexpressiu de la història d’Amèrica.

Borges deia que a tot poeta, fins i tot al més lamentable, se li concedeix escriure un vers immortal. No sé si aquesta frase serveix per a la poesia, però el cas de Victor Mature confirma que a tot actor, fins i tot al més abominable, se li concedeix interpretar un paper gloriós. Victor Mature ho va fer a *Pasión de los fuertes* (John Ford, 1946), quan va fer de Doc Holliday, aquell metge tuberculós i alcohòlic que acompanya el xerif

Wyatt Earp pels carrers de Tombstone. Vagant pels carrers d’una petita ciutat minera de nom premonitori, Mature ens fa veure que per a un metge desnonat per la malaltia i el fracàs, com Doc Holliday, el món sencer no és res més que una vasta làpida sepulcral. John Ford és memorable per la creació de metges fracassats i gats, però el que va crear Victor

ell, viuran fins als cent anys, quan a ell a penes li queden un parell anys de vida; però a pesar d’aquesta desesperant injustícia, ell sap mostrar-se valeros, i en els seus ulls apàtics i opacs —com els d’un bacallà en salaó— hi ha una lluentor de desafiament al destí que tan malament l’ha tractat. Potser perquè Victor Mature s’estava enfrontant no només contra els “dolents”

Mature transmet el vertigen essencial que no trobam en altres intèrprets del mateix paper. El seu Doc Holliday sap que altres homes, menys valuosos que

de Tombstone, sinó contra el mateix destí que va fer d’ell un actor mediocre i inexpressiu: el millor actor del món... després de Victor Mature. ■